

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2000**

04 - 6 Inunnik isumaginninnermi piumasaqaataasut malillugit inis-

siamik inissaqartinneqarnissaq pillugu qinnuteqaammik itigartitsissuteqarnermi tunngavilersuuteqarnissamut pisisaaffeqarnerup annertussusia.

Isumaginninnermi inissiamik inissaqartinneqarnissamik qinnuteqaammik kommuni itigartitsisimavoq ilisimatitsissutigalugulu

tamanna "isumaginninnermi pissutsit atukkat tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut" itigartitsissutigineqartoq. Tunngavilersuutigisap taamaannermisut naammaginangilluinarnernerarlugu Ombudsmandip kommuni isornartorsiorpaa inasuteqaatigalugulu, kommunip qinnuteqaateqartoq tunngavilersuummik naammaginartumik nalunaaruteqarfigissagaa. (J. nr. 11.40.31.0./61-99)

Isumaginninnermi inissiamik tunineqarnissaminik qinnuteqaammi K kommunit itigartinneqarnera aamma itigartitsinermut kommunip tunngavilersuutaa pillugit A 17. juli 1999-imi naammagittaalliorpoq.

A-p naammagittaalliuutaa imatut oqaasertalersugaavoq:

“... ”

1985-imi aallartippoq. Taamani ...-mi inissiami ineqarpunga, illoqarfimmut allamut suliarlorluna aallartinnanga ilisarimasannut tatigisannut inissiaq attartortippara, ukiuni 1½-t missaanni peqannginninni. Sunaaffali ilisarimasara taanna peqannginninni qaammammut ataatsimulluunniit akiliisimanngitsoq. Taamaattumik innikk arsaarneqarpunga, taamanikkumiillu ineqarsimanngilanga, taamaallaallu ilaqtanni ikinngutinnilu ukiuni 14-15-imi najugaqartarsimallunga....

Borgmesteri, isumaginninnermut ataatsimiititaliap siulittaasua, sulianik ingerlatsisut kommunalbestyrelsimilu ilaasortat ataasiakkaat oqaloqatigisarsimavakka. INI A/S-imi sulisut oqaloqatigisarsimavakka, kisiannili tamanna ataasiarluniluunniit iluqutaasimanngilaq, 1993-imi talikkut ikilerneqarama siusinaartumik soraarnerussutisiaqalerumallunga qinnuteqarpunga. Siusinaartumik soraarnerussutisiaqalerumsara ukiuni 3½-4-ni utaqqivara, 1997-imi augustimi akuerineqarlunga....

Isumaginninnermi ikiortinit neriorsorneqarpunga isumaginninnermi inissiamik tunineqassasunga, taamaattumillu INI A/S-imit ukiumoortumik akiliut ataasiarlunga akilinngitsoorlugu. Kisianni initaartinneqanngilanga, naak okt. 1997-imit april 1998-imit isumaginninnermut ataatsimiititaliamiittaraluarluna pingasoriarlunga itigartitaallunga. Aamma kommunalbestyrelsimut allappunga, aammali tassannga itigartitaallunga. ... INI A/S-imit allappunga, tassanilu sulisoq oqaloqatigalugu. Tassanili oqarput ataasiarlunga akiliinngitsoorsimagama aallaqqaataaniit aallarteqqissasunga, tassalu ukiuni 14-imi suli utaqqeqqittussanngorluna. Tassa imaappoq initaarniarluna ukiuni 28-ni utaqqissasunga. Qanoq isumaqarpisi?”

Isumaginninnermik ingerlatsiviup inissaqartitsiniarnermi tulleriissaarisartuisa A-p inissianik tunineqarnissaminik qinnuteqaataa 27. oktober 1998-imi itigartippaat. Itigartitsineq imatut oqaasertalersorneqarsimavoq:

“K kommunimi inissaqarniarnermi suliassanut tunngasut tamaasa 1. januar 1995-imiit A/S Inissiaatileqatigiit INI-p nangippai.

Isumaginninnermili pissutsinut immikkorluinnaq ittunut siunertarineqartunut, Inissaqarniarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat malillugit, K kommuni killilimmik inissianik agguvaassisinnaatitaavoq.

Isumaginninnermi allaffiup inissaqarniarnermi tulleriissaarisartuisa 23. oktober 1998-imi ataatsimiinnerminni inissiamik agguvaavineqarnissamut qinnuteqaatit oqaluuseraat.

Isumaginninnermi pissutsit atukkatit tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut, tulleriissaarisartut aalajangerput maanna inissiamik agguvaavineqarsinnaanngitsutit.

Taamaamat siunnersorneqarputit A/S Inissiaatileqatigiit INI-p immikkoortortaqarfianut inissarsiornerit uppenarsartillugu allatsikkiartoqqequllutit.

Inissiaatilinnuttaaq namminersortunut saaffiginninnissamut innersuunneqarputit. Aalajangiussaq sapaatit akunneri sisamat qaangiutsinnagit allakkat tiguneriniit, Kommunimi Isumaginninnermi ataatsimiititaliamut suliaassiisutigineqarsinnaavoq.”

Tamatuma kingorna aalajangiineq qulaani taaneqartoq A-p isumaginninnermi ataatsimiititaliamut naammagittaalliutigaa. Isumaginninnermi ataatsimiititaliap allakkatigut 22. december 1998-imeersutigut A imaattumik nalunaarfigaa:

“Inissaqarniarnermi tulleriissaarisartut ulloq 23. oktober 1998 aalajangiussaanut naammagittaalliutit Isumaginninnermi ataatsimiititaliap 8. december 1998-imi oqaluuseraat.

Isumaginninnermi ataatsimiititaliap aalajangerpoq Inissaqarniarnermik tulleriissaarisartut aalajangiigaat aalajangiusimaannassallugu, pequtigineqarpoq isumaginninnermi pissutsit atukkatit tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut aalajangiunneqarpoq inissiamik tuneqarsinnaanngitsutit.

Kiisattaq ukiut tamaasa Inissiaatileqatigiinnut inissiamut qinnuteqaativit nangitsikkiartortarnissaanut kajumissaarneqarputit.

Allakkap matuma tigneraniit sapaatip-akunneri sisamat qaangiutsinnagit aalajangerneq maalaarutigisinnaavat.

Maalaaruteqassagussi uunga nassutissavarsi, Kommunalbestyrelsi ...”.

Aalajangiineq qulaani taaneqartoq A-p kommunalbestyrelsimut naammagittaalliutigaa. Taamatuttaaq A-p qinnuteqaataa kommunalbestyrelsip allakkatigut 22. februar 1999-imeersutigut itigartippaa. Allakkani makku oqaatigineqarput:

“Isumaginninnermi ataatsimiititaliap ulloq 10. december 1998 aalajangiussaanut naammagittaalliutit Kommunalbestyrelsip 8. februar 1999-imi ataatsimiinnermini oqaluuseraa.

Kommunalbestyrelsi aalajangerpoq Isumaginninnermi ataatsimiititaliap aalajangiigaa aalajangiusimaannassallugu, pequtigineqarpoq isumaginninnermi pissutsit atukkatit tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut aalajangiunneqarpoq inissiamik agguavigineqarsinnaanngitsutit.

Kiisattaq ukiut tamaasa Inissiaatileqatigiinnut inissiamut qinnuteqaativit nangitsikkiartortarnissaanut kajumissaarneqarputit.”

Allakkatigut 2. september 1999-imeersutigut K kommuni qinnuigaara mappi naammagittaalliuteqartumut tunngassuteqartoq atukkiuteqqullugu, kiisalu naammagittaalliut pineqartoq oqaaseqaateqarfigeqqullugu. K kommuni immikkut qinnuigaara kommunip A-mut allagaani 22. februar 1999-imeersuni itigartitsinermut tunngavilersuut qanorpiaq isumaqartinneqarnersoq nalunaarutigeqqullugu.

K kommuni allakkatigut 24. september 1999-imeersutigut imatut nalunaaruteqarpoq:

“... ”

Kommunip “pequtigineqarpoq isumaginninnermi pissutsit atukkatit tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut aalajangiunneqarpoq inissiamik agguavigineqarsinnaanngitsutit”-mik oqarneratigut isumagineqartoq tassaavoq isumaginninnermi inissiamik tunniussinnermi ileqqoreqqusat tunngavigalugit piumasaqaatit A-p eqqortissimangikkai, soorlu inuunermik ulorianartorsiortitsisumik nappaateqannginnermigut, taamalu angerlarsimaffimmi paaqqutarinnittarfimmit ikiorneqarnissamik ima-

luunniit meeqqat eqqarsaatigalugit ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinnginnermi-gut”.

Tamatuma kingornagut ima oqaaseqaateqarsimavunga:

“Isumaginninnermi inissiamik tunniussineq:

Isumaginninnermi inissiamik K kommunip tuninngimmani A-p naammagittaalliutigaa.

Suliami paasissutissat aallaavigalugit tunngaviutippara tunaartarisasat Inissaqarniarnermi Tulleriissaarisartunut Ileqqoreqqusani aalajangersarneqarsimasut aallaavigalugit K kommuni aalajangiisimasoq. Taakkunani erserpoq isumaginninnermi inissiamik tunniussinermut atatillugu qinnuteqaateqartut sorliit tulleriissarinermi siulliutinneqartassanersut.

A qinnuteqaateqarnermi nalaani isumaginninnermi inissiamik tunineqarnissaminut pisinnaatitaasimanersoq erseqqinnerusumik naliliiffigissallugu periarfissaqanngilanga.

Taamaalillunga K kommunip aalajangiinera tamatumunngalu atatillugu nalilersuisimanera pillugit erseqqinnerusumik naliliinissannut periarfissaqanngilanga, tassami taamaaliussagaanni naliliinissaq uppersaasersu-inissarlu uanga suliarissallugu periarfissaqarfiginngisara piumasaqaatigineqarmat.

Taamaattorli K kommunimut malugeqquara inuup pineqartup isumaginninnermi inissiamik tunineqartariaqarneranik naliliiniarnermini tunngavissat pisariaqartut tamaasa ilanngutissallugit kommuni pisussaaffeqarmat. Taamaalilluni kommunip tunngavissat inissaqarniarnermi tulleriiaarisartunut kommunip ileqqoreqqusaliaani taaneqartut kisiisa pingaartillugit isiginiarsinnaanngilai, tunngavissat suliamut tunngassuteqartut allat suliami pineqartumi ilaappata.

Itigartitsinermut tunngavilersuut:

Inissaqartitsinermi Tulleriissaarisartut, isumaginninnermi ataatsimiititaliap kommunalbestyrelsillu aalajangiineri tamarmik aalajanginermut asigiimmik tunngavilersuutitaqarput, tassami oqaatigineqarmat

“isumaginninnermi pissutsit atukkatit tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut aalajangiunneqarpoq inissiamik agguavigineqarsinnaanngitsutit”.

Taamaattorli kommunalbestyrelsip 22. februar 1999-imi aalajangiinera A-p uannut naammagittaalliutigimmagu aalajangiinermut tassunga tunngavilersuut kisiat naliliiffigissavara.

Kommunalbestyrelsip qulaani taaneqartutut itigartitsinera suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit malillugu aalajangiineruvoq, tassami tamatut aalajangiinikkut A-p inatsisitigut qanoq inissisimanera aalajangersarneqarmat.

Taamaattumik aalajangiineq taanna tunngavilersuummik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuinissaq pillugu piumasaqaatinik eqqortitsisumik imaqartussaavoq, aalajangiinikkummi tassuuna qinnuteqaateqartup qinnuteqaataa tamakkiisumik taperserseqanngimmat.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22 imatut oqaasertarpoq:

“Aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqaruni aalajangiinermut tunngaviumik ilaqartinneqassaaq, suliameq peqataasumut tassunga tapersiisuulluinnangikuni.”

Tunngavilersuinissamik piumasaqaat taanna pillugu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24-imi imaattunik aalajangersaasoqarpoq:

“Aalajangiinermut tunngaviumik nalunaarummi innersuussutigineqassapput inatsisini maleruaqqusat aalajangiinermi tunngavigineqartut. Maleruaqqusat tamakku malillugit aalajangiineq oqartussaasuni sulisut isumaannik tunngaveqarpat tunngaviumik nalunaarummi taaneqassapputtaaq pissutaasut pingaarnerusut isummat tamakku atornerannut aalajangiisuunerusut.

Imm. 2: Tunngaviumik nalunaarummi pisariaqarpat naatsumik erseqqissarneqassapputtaaq paasisutissat suliameq pissusiviusunut tunngasut aalajangiinermi anertuumik pingaartinneqartut.

Imm. 3: Tunngaviumik nalunaarutip imarisai killiliiffigineqarsinnaapput suliameq peqatassup tamakkununga ilisimasaqarnini nammineq iluaqutigiumallugu atuisinnaanermik soqutiginninnera inuk taanna nammineq eqqarsaatigalugu imaluunniit inuinaat allat pisortalluunniit soqutigisaat pissutiginerullugit minnerutit-tariaqartutut isumaqarfiginarpata, tak. § 15.”

A-p qinnuteqaataanut itigartitsinerminut kommunalbestyrelsip tunngavilersuutaa aalajangiinerup sooq taamatut imaqartinneqarnera pillugu nassuiaammik imaqaangilaq. Taamaalilluni “isumaginninnermi pissutsit atukkatit tamakkiisumik nalilerneqareernerisigut aalajangiunneqarpoq inissiamik agguavaavigineqarsinnaangitsutit”-mik oqaasertaliineq naammangilaq, tassami oqaasertaliussatigut taakkunuuna isumaginninnermi inissiamik sooq tunineqaanginnini pillugu A nassuiaanneqaangimmat.

K kommuni uannut allakkamigut 24. september 1999-imeersutigut oqaasertalersuineq qulaani taaneqartoq qanorpiaq paasisariaqarnerisigut erseqqinnerusumik nassuiaateqarpoq. Taamaalilluni K kommunip uannut nalunaarutigaa taamatut oqaasertalersuineri isumagineqartoq tassaasoq “isumaginninnermi inissiamik tunniussinnermi ileqqoreqqusat tunngavigalugit piumasaqaatit A-p eqqortissimangikkai, soorlu inuunermik ulorianartorsiortitsisumik nappaateqaanginnermigut, taamalu angerlarsimaffimmi paaqqutarinnittarfimmit ikiorneqarnissamik imaluunniit meeqqat eqqarsaatigalugit ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinninnermigut”.

Tamatuumunnga atatillugu oqaatigaara itigartitsineri tunngavioqarpoq pillugu kommunip erseqqissaataa qulaani taaneqartoq A-p itigartinneqarneranut ilanngutissallugu pisariaqarsimagaluartoq, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni imm. 2-milu minnerpaamik piumasaqaataasumik eqqortitsisoqassappat.

K kommunip aalajangiineranut tunngavilersuutip sukumiisuunnginnera ajuusaarnartuusutut isigaara.

Sukumiisuunngitsumik tunngavilersuutip inatsisitigut sunniutaa:

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu Namminersorerullutik Oqartussat ilitsersuusiaanni tunngavilersuinngitsoornerup naam-

manngitsumilluunniit tunngavilersuinerup inatsisitigut kingunerisassai pillugit quppernermi 82-imi imatut allassimasoqarpoq:

“Suliassat suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22-mi aalajangersagaq naapertorlugu aalajangiiffigineqarneri tunngavilersuummik ilaqartariaqartut eqqarsaatigalugit aalajangiineq pissutsit qanoq innerat naapertorlugu atorsinnaanngitsuutinneqarsinnaavoq tunngavilesuisoqarsimanngippat imaluunniit tunngavilersuineq pingaaruteqartutigut amigaateqarsimappat. Akerlianilli kingornatigut tunngavilersuinerup amigaatillip aalajangiinerup atorsinnaassusia sunnersinnaanngilaa § 23 naapertorlugu. Allatigut tunngavilersuinngitsoorerup nalinginnaasumik taamaallaat kingunerissavaa piffissap naammagittaalliorsinnaaffiup sivitsorneqarnera, pineqartoq tunngavilersuummik § 24-mi piumasarineqartunik naammassinnittumik nalunaarfigeqqaarserlugu.”

Qulaani oqaatigineqartutut naliliivunnga isumaginninnermi inissiamik tunineqarnissaminik A-mut itigartitsinermini K kommunip tunngavilersuineru sukumiisuunngitsoq.

Taamaattumik inassutigaara inissiamik tunineqarnissamik A-p qinnuteqaataa K kommunip nutaamik akissuteqarfigissagaa, tunngavilersuummik sukumiisumik ilaqartinneqartumik.

A-mut akissuteqaatip assilinera uannut nassiuteqqullugu K kommuni qinnuigaara.”

Tamatuma kingornagut K kommunip paasissutissippaanga kommunip A tunngavilersuummik sukumiisumik nassiussivigisimagamaa, taamaattumik aalajangerpunga suliama annertunerusumik qanoq-iliuuseqaqqinniarnanga.